

Folkeoplysningspolitik

Albertslund Kommune

Forord

Vi ved alle, at foreningsaktiviteter er dannende – og vanedannende. Det giver noget til hovedet, til kroppen og en social base at deltage og engagere sig i og gøre noget for andre. Foreninger tilbyder fællesskaber, som skaber bevægelse og bevæger mennesker.

Samtidig er det det folkeoplysende foreningsliv båret af tilvalg. Man engagerer sig i det man kan lide. Det giver et særligt grundlag for samvær, som vi i Albertslund Kommune sætter meget højt.

Her præsenteres en Folkeoplysningspolitik med gode målsætninger og en klar vision for udviklingen af de kommunale rammer for folkeoplysningen i Albertslund Kommune.

Albertslund Kommune ønsker med en Folkeoplysningspolitik at få et værdibaseret redskab for kommunalpolitikere og medarbejdere til at føre visioner og indsatser om folkeoplysningen ud i livet, så borgerne og foreningerne får de bedste muligheder for og motiveres til at engagere sig i foreninger og voksenskolerne enten som deltager eller frivillig.

Foreninger og voksenskolerne skaber med deres tilbud til medlemmerne, med deres begivenheder og deres sociale arrangementer en sammenhængskraft i byen, som er af fundamental betydning for byens liv.

Foreningerne skaber reelle personlige bånd, mellem borgerne og mellem borgerne og byen. Det kan lige så vel, være den gode tid i badmintonklubben, som udbuddet af boliger, der får en tidligere borger til at vende tilbage og bosætte sig i kommunen. Foreningslivet udgør i den forstand et væsentligt kulturbærende lag i samfundet. Og på grund af alle disse gevinster, vil Albertslund Kommune gerne være kendt som en foreningskommune med rummelighed for alle og fokus på den enkelte.

Venlig hilsen
Susanne Storm Lind
Folkeoplysningsudvalgsformand

Tekst: Albertslund Kommune og Folkeoplysningsudvalget

Foto: Albertslund Kommune og iStockphoto.com

Oplag: 1.500

Layout: Eks-Skolens Trykkeri Aps

Indledning

Denne politik indeholder Albertslund Kommunes visioner for udviklingen af de foreningsorganiserede aktiviteter i Albertslund Kommune under folkeoplysningsloven.

Foreningsorganiserede aktiviteter dækker de frivillige folkeoplysende foreninger indenfor idræt, spejderarbejde, kulturelle foreninger, hobbyforeninger m.v., samt den folkeoplysende voksenundervisning.

Folkeoplysningsloven pålægger kommunerne - med respekt for forskellige holdninger – at yde tilskud m.v. til foreningslivet, dvs. til den folkeoplysende voksenundervisning og det frivillige foreningsarbejde for børn og unge.

Kommunalbestyrelsen stiller offentlige lokaler og udendørsanlæg til rådighed og yder tilskud til leje af lokaler, når der ikke kan findes egnede offentlige lokaler til aktiviteten.

Kommunalbestyrelsen fastsætter regler for tilskud og lokaler. Tilskudsrammerne besluttet ved de årlige budgetvedtagelser.

Folkeoplysningsloven stiller krav om brugerinddragelse. I Albertslund Kommune er der nedsat et folkeoplysningsudvalg, et idrætsråd og et antal brugerråd eller –bestyrelser.

Denne politik er Albertslund Kommunes vision for kommunens rolle i forhold til ovenstående aktiviteter. Det er suverænt den enkelte forening og aftenskole, der tilbyder, tilrettelægger og afholder aktiviteter under folkeoplysningsloven. Derfor er kommunens rolle at tilbyde faciliteter til foreningernes aktiviteter og samtidig at facilitere udviklingen af nye tiltag, events og samarbejder. Det er særligt disse forhold, der er genstanden for denne politik.

POLITIKKENS INDHOLD

I Albertslund Kommune er kommunestrategien pejlemærke for alt arbejde i den kommunale forvaltning. Derfor tager alle kommunens politikker udgangspunkt i dennes visioner og således også Folkeoplysningspolitikken.

Folkeoplysningspolitikken står ved siden af Kulturpolitikken, således at de tilsammen dækker kultur- og fritidsområdet. Fremtidige politikker og eller strategier på kulturområdet skal placere sig under en af de to nævnte politikker, f.eks. Idrætsstrategien.

Samtidig har Folkeoplysningspolitikken en række naturlige relationer til politikker og strategier på andre forvaltningsområder –

Sundhedspolitikken og Forebyggelsesstrategien, Den sammenhængende børne- og unge politik, Bevægelsesstrategien for børn og unge, Ældrepolitikken og Integrationspolitikken – hvor foreninger og voksenskolerne har en naturlig rolle at spille.

Folkeoplysningspolitikken indeholder en vision og en række målsætninger for borgernes deltagelse, oplevelser og udbytte ved de støttede folkeoplysende aktiviteter.

Samtidig indeholder den også målsætninger for kommunens rolle i forhold til foreningernes virke.

Politikken vil være bygget op omkring en samlet vision og en række målsætninger. Hver målsætning vil blive forklaret og uddybet i et underafsnit.

1. Visionen

Foreningslivet bidrager i høj grad til at en kommune føles og opleves som en samlet by. Foreningslivet skaber fællesskaber, mødesteder og begivenheder, som bidrager til sammenhængskraft, oplevelser og aktiviteter. Derfor mener Albertslund Kommune at:

I Albertslund Kommune skal borgere i alle aldre kunne opleve, deltage og engagere sig i folkeoplysende aktiviteter af højeste kvalitet, for at fremme borgernes aktive medborgerskab og bidrage til at fremme den enkeltes kompetencer og mulighed for at indgå i meningsfulde relationer.

For at realisere visionen vil Albertslund Kommune opfylde en række målsætninger under forskellige overskrifter.

De folkeoplysende foreninger bygger på den danske foreningstradition, som er en del af en særlig kultur, og som bygger på demokratiske principper. Albertslund Kommune tillægger dette kulturtræk og de demokratiske værdier en særlig værdi, som på den ene side skal værnes om, samtidig med at de på den anden side skal udvikles og fornyes. Derfor indeholder politikken målsætninger under overskriften **Kultur & Demokrati**.

I foreningerne mødes mennesker på tværs af sociale og kulturelle baggrunde om en fælles glæde ved en given aktivitet. Gennem dette fællesskab får mange mulighed for at dygtiggøre sig og bidrage til andres udvikling. Derfor indeholder politikken målsætninger under overskriften **At få mennesker til at vokse**.

Foreninger skaber i høj grad livet i en by gennem aktiviteter og begivenheder, som man kan deltage i eller betragte som tilskuer. Derfor indeholder politikken målsætninger under overskriften **Begivenheder**.

Foreningerne bidrager med deres aktiviteter til en række positive sideeffekter, som den offentlige sektor generelt også arbejder på at levere.

Sundhed, motion, social og kulturel integration og evnen til at lære at lære er nogle af de effekter, som forskningen er ret sikre på, at foreningerne bidrager til. Derfor indeholder politikken målsætninger under overskriften **Samarbejde**.

Kommunen har en klar rolle i at få foreningernes hverdag til at fungere. Gode, målrettede tilskud, gode faciliteter, relevante råd og god vejledning, samt hurtig formidling af ny viden og kontakter, gør en forskel for den enkelte forening. Derfor indeholder politikken målsætninger under overskriften **Rum og rammer**.

Vidensboks:

Frivillighedsundersøgelser anslår, at der i Danmark udføres frivilligt arbejde svarende til 53.968 årsværk pr. år i kultur- og fritidsorganisationer, og at der i idrætsforeninger alene leveres frivilligt arbejde af 344.740 personer årligt (Idræt for alle, 2009)

2. Kultur & Demokrati

Foreningerne spiller en central rolle i fritidslivet i Danmark. Foreningerne, hvad enten det er folkeoplysende foreninger eller voksenskoler, er samlet set klart den største udbyder af fritidsaktiviteter i landet.

Foreningerne bidrager konkret med et udbud af aktiviteter indenfor idræt, friluftsliv, kultur, musik, politik, hobbyaktiviteter og undervisning, og generelt som en aktiv demokratisk platform, hvor den demokratiske beslutningsproces og organiseringsform praktiseres. Foreningernes bidrag er således dobbelt - **faglig udvikling** og **demokratisk dannelse**.

Derfor er foreningerne på en gang et led i en **faglig fødekæde**, hvor idrætstalenter, ledertalenter, dygtige amatørskuespillere mv. kan udvikle sig til glæde for samfundet, men også en politisk, **demokratisk fødekæde**, hvor mennesker med udgangspunkt i glæden ved en aktivitet bidrager til og bliver fortrolige med demokratiet.

Faktaboks:

I Albertslund Kommune er der ca. 300 foreninger og der blev i 2010 afholdt 8.565 timers undervisning af kommunens 8 godkendte voksenskoler

Menneskers møde omkring en fælles glæde ved en aktivitet skaber samtidig en anderledes platform for **integration** på tværs af etnicitet, socialitet og alder, end vi kender det fra f.eks. arbejdspladser og undervisningsinstitutioner.

Aktiviteten bliver et fælles sprog og et fælles projekt, som er med til at skabe fællesskaber og bygge bro over forskelligheder.

Samtidig skaber aktiviteten et **inkluderende** og rummeligt fællesskab, hvor der er **plads til alle**, der finder glæde ved og kan deltage i aktiviteten på fællesskabets præmisser. Bredden og variationen i både foreningstyper og aktiviteter giver alle borgere mulighed for at finde et tilbud, der passer netop dem.

Alle disse elementer gør foreningslivet til en vigtig faktor i bylivet. Gode velfungerende foreninger og et bredt kendskab til dem og deres arbejde blandt borgerne er essentielt for at sikre tilgang af medlemmer og frivillige.

Faktaboks:

I Albertslund Kommune er der et stort antal etnisk definerede foreninger, blandt andet en tyrkisk, fire kurdiske, to pakistanske, en somalisk og to chilenske foreninger. I alt udbetaler Kultur- og Fritidsforvaltningen i 2011 medlemstilskud til 551 børne- og ungdomsmedlemmer i etnisk definerede foreninger

Derfor vil Albertslund Kommune sætte foreningerne på dagsorden og:

1. Hvert år afholde en fælles foreningskonference for alle kommunens foreninger med det formål at medvirke til inspiration og erfaringsudveksling.

Hvordan: Ved fra 2012 at anvende en del af budgettet til Foreningernes Dag til denne aktivitet.

2. At Folkeoplysningsudvalget etablerer et nyhedsbrev og bidrager til to større artikler i AP årligt.

Hvordan: Ved at Folkeoplysningsudvalget på møderne i februar og september beslutter, hvilke historier man ønsker at fortælle.

3. At få mennesker til at vokse

Det gør noget ved mennesker at få lov til at beskæftige sig med det man holder af. Denne mulighed har man i foreningslivet, hvor det er borgerne selv, der bestemmer indhold og form på deres aktiviteter.

I foreningslivet oplever mange at få **kompetencer, relationer og anerkendelse**, som sætter dem i stand til at mestre mere. Mange tager også ansvar for andre i rollen som frivillig – leder, træner, instruktør, eller bare som en der hjælper, når der er behov – og får prøvet sig selv af i nye roller. I Albertslund Kommune tror vi på, at deltagelse i foreningslivet giver reelle kompetencer, der ruste den enkelte til at møde livets udfordringer på en god måde.

Vidensboks:

»Foreningsdeltagelse skaber glæde. Glæde ved det man gør. Glæde ved andre mennesker. Glæde ved konkurrence og ved at kunne noget. Glæde ved at man opnår noget «
(Kissmeyer, 2011)

»...et sundt menneske har evnen til at gøre tilværelsen meningsfuld, begribelig og håndterbar«
(Antonovsky, 2000)

Derfor er det vigtigt at flere borger, måske endda alle borgere, i et eller andet omfang får stiftet bekendtskab med foreningslivet. Både af hensyn til den enkelte, som kan profitere og udvikle sig selv og sine kompetencer, men også for foreningerne, som får nødvendige medlemmer og emner til rekruttering af nye frivillige.

Samtidig ved vi at borgere, der er inaktive, ofte også er dem, der er ensomme og har et dårligere helbred. Den plads og den

variation, som foreningslivet har, udgør en kæmpe ressource i at løfte dem, der har det svært. For i foreningerne er der plads og varme hænder til at møde borgerne og **få alle med**.

Faktaboks:

I Albertslund Kommune er der ca. 10.000 foreningsmedlemmer og mere end 400 borgere, der deltager i den folkeoplysende voksenundervisning

For at få bredt foreningslivet ud til flest mulige kræver det, at den enkelte forening er så stærk som mulig. En forening bliver stærk, når der er medlemmer, frivillige og ressourcer nok. Derfor vil Albertslund Kommune arbejde for:

3. At der kommer flere medlemmer i foreningerne.

Hvordan: Ved at Kultur- og Fritidsforvaltningen offensivt profilerer foreningerne på nettet og gennem diverse publikationer og arrangementer.

4. At mængden af støttet folkeoplysende undervisning øges.

Hvordan: Ved at Kultur- og Fritidsforvaltningen profilerer voksenskolenes tilbud på nettet og gennem diverse publikationer og arrangementer.

4. Begivenheder

Foreningerne er en væsentlig udbyder af begivenheder. Foredrag, koncerter, idrætsbegivenheder, åben-hus-arrangementer og meget mere arrangeret af foreninger, foregår i kommunen over hele året.

Foreningerne er dygtige til at **markedsføre** sig i sine egne kredse, men Kultur- og Fritidsforvaltningen kan i langt højere grad medvirke til at sikre at foreningernes særlige arrangementer får mere opmærksomhed fra forvaltninger, medier og borgere.

Foreningsbegivenheder bør i langt højere grad **markedsføres, kommunikeres og koordineres** i sammenhæng med kommunens øvrige borgerrettede aktiviteter.

Således skal foreningernes og voksenskolenes arrangementer ses som en del af en helhed ved siden af kommunens egne arrangementer på Biblioteket, Toftegården, Musikskolen, Musik-Teatret m.v.

Vidensboks:

I Danmark genererer begivenheder i form af turneringer, motionsløb mv. i gennemsnit omkring 25 % af idrætsforeningernes indtægter (Storm & Brandt, 2008)

Faktaboks:

I Albertslund afholdes hvert år AIF Håndbold og AIF Fodbold stævner med tilsammen over 20.000 deltagere

I Albertslund afholder ALOT Copenhagen Ultramaraton, hvor man kan prøve kræfter med ture på 100 km, 60 km og så den lille på 42 km

Samtidig skal Kultur- og Fritidsforvaltningen fremme at foreninger og voksenskoler i forbindelse med arrangementer får den bredest mulige samarbejdsflade med alle de forskellige relevante kommunale institutioner og private virksomheder.

Derfor vil Albertslund Kommune arbejde for:

5. At Kommunens foreninger hvert år afholder minimum fem arrangementer af regional eller landsdækkende karakter, og at alle foreningerne tilskyndes til at afholde særlige arrangementer, som åben-hus, turneringer osv.

Hvordan: Kultur- og Fritidsforvaltningen udarbejder en eventstrategi for Albertslund Kommune i samarbejde med de øvrige forvaltninger.

5. Samarbejde

Folkeoplysende foreninger og voksenskoler samt frivillige sociale foreninger leverer en række aktiviteter, som er parallelle med aktiviteter i både den private og den offentlige sektor.

Hvor aktiviteterne i den private sektor udbydes af kommercielle årsager, i den offentlige sektor fordi aktiviteterne skal tjene et særligt samfundsmæssigt formål, er aktiviteterne i foreningslivet udtryk for en fælles interesse i en given aktivitet.

Disse forskelle til trods har aktiviteter i alle tre sektorer en række virkninger på **sundhed, social og kulturel integration** og **læring**. I Albertslund Kommune anerkender vi foreningerne som en væsentlig og vigtig del af det samlede velfærdssystem.

Faktaboks:

I 2010/11 har foreninger og Kultur- og Fritidsforvaltningen medvirket i 10 samarbejdsprojekter med foreninger om bl.a. begivenheder, foreningsudvikling og særlige målgruppers foreningsdeltagelse

Derfor er det oplagt, at foreninger og voksenskoler indtænkes som en del af kommunens samlede indsats på relevante områder. Foreningerne bør inviteres med til at deltage i de relevante kommunale projekter, driftsopgaver og særlige arrangementer.

Selvom foreningerne i Albertslund Kommune har mange medlemmer, er en del borgere inaktive.

Albertslund Kommune bør gennem en målrettet indsats understøtte at kommunale dag- og fritidsinstitutioner, skoler, sundheds- og hjemmepleje har viden til at **formidle foreningslivets muligheder til alle borgere**.

Vidensboks:

Uddannelsesniveau, indkomst, fysisk funktionsniveau og etnicitet er væsentlige faktorer i forhold til foreningsdeltagelse (Pilgaard, 2008). Stat, kommunerne og foreninger har tilsammen et væsentligt uopfyldt potentiale i forhold til at adressere dette forhold (Idræt for alle, 2009)

Alle foreninger er forskellige og har forskellige kompetencer. Samtidig oplever mange foreninger enslydende udfordringer som frafald, rekrutteringsproblemer mv. Kultur- og Fritidsforvaltningen ønsker at facilitere at flere foreninger samarbejder.

Klippekortsmedlemskaber, fælles lektiehjælp, administrativ samdrift, aflastende medarbejdere kunne være nogle konkrete bud på samarbejder foreninger imellem. Derfor vil Albertslund Kommune arbejde for:

6. At Kultur- og Fritidsforvaltningen medvirker til 10 årlige formelle samarbejder med folkeoplysende foreninger eventuelt i samarbejde med andre parter om relevante kontinuerlige tiltag eller udviklingsprojekter.

Hvordan: Kultur- og Fritidsforvaltningen formidler foreningernes kompetencer og faglighed i relevante tværsektorielle samarbejdsorganer f.eks. kommunens sundhedsgruppe, koordinationsgruppe for flygtninge og indvandrere, mv.

6. Rum & rammer

Folkeoplysningsloven angiver formålet med det folkeoplysende arbejde og regulerer de kommunale tilskud til foreninger og voksenskoler. Samtidig angiver loven, at det er den enkelte kommunalbestyrelse, der udfylder lovens rammer. Dermed giver loven kommunerne et stort råderum til selv at indrette sin tilskudsmodel. Albertslund Kommune har en bred portefølje af kommunale faciliteter, en målrettet tilskudspolitik og en stærk tradition for brugerinddragelse.

Hovedparten af kommunens foreninger benytter kommunale faciliteter. Folkeoplysningsudvalget råder over skoler og idrætsfaciliteter i tidsrummet 15.00-23.00 på hverdage og hele dagen i weekender.

Kultur- og Fritidsforvaltningen arbejder endvidere på at kommunens bygninger kan benyttes endnu mere. Samtidig har kommunen faciliteter, som kun benyttes til fritidsformål, blandt andet klubhusene i Syd og Herstedøster, Langagergaard samt Roskilde Kro.

Kommunens tilskudsmodel til foreninger består af et tilskud til medlemmer under 25 år, et administrationstilskud, træner/ledertilskud, lokaletilskud og en søgbar Temapulje til særlige aktiviteter. Temapuljen kan endvidere søges af ikke organiserede.

Voksenskolerne modtager driftstilskud og et tilskud til pensionister, efterlønsmodtagere og arbejdslediges deltagelse i voksen-skole kurser. Brugerinddragelsen varetages af flere udvalg og råd. Folkeoplysningsudvalget har fået delegeret kompetence fra Kommunalbestyrelsen til at træffe beslutninger om godkendelse af foreninger, tilsyn med foreninger samt fordeling af tilskud og lokaler.

Medlemmerne vælges blandt Kommunalbestyrelsens medlemmer og af foreninger og voksenskolerne. Idrætsrådet er høringsorgan i idrætspolitiske spørgsmål. Idrætsrå-

det har indstillingsret til Folkeoplysningsudvalget og Kulturudvalget. Medlemmerne vælges blandt Kommunalbestyrelsens medlemmer og af idrætsforeningerne. Der er brugerråd på Albertslund Stadion, blandt fodboldklubberne og på Langagergaard.

7. Al kommunal foreningsadministration foregår gennem kommunens foreningsportal ialbertslund.dk.

Hvordan: Albertslund Kommune opretter foreningsportal og får gennem kurser og retningslinjer foreninger til at benytte portalen.

8. Der eksisterer brugerråd for alle kommunale faciliteter, som er benyttet af mere end en forening i 2013.

Hvordan: Kultur- og Fritidsforvaltningen faciliterer oprettelsen af brugerråd.

9. Der sker brugerinddragelse så tæt på brugerne som muligt i forhold til beslutninger vedrørende fordeling af faciliteter og tilskud inden 2014.

Hvordan: Kommunalbestyrelsen delegerer beslutningskompetence i forlængelse af folkeoplysningsloven til relevante udvalg og råd med brugerdeltagelse.

Faktaboks:

- Albertslund Kommune udbetalte i 2010 1,4 mill. kr. i medlemstilskud til foreningsmedlemmer under 25 år
- Albertslund Kommune har et gennemsnitligt antal faciliteter pr. borger i forhold til Hovedstadsområdet på hovedparten af facilitetstyper (Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase)
- Albertslund Kommune yder et tilskud på 30 % af pensionister, efterlønnere og arbejdslediges voksen-skoledeltagelse

